

GLB-pilot Hoe? Zo!

NOORDELIJKE COLLECTIEVEN AAN DE SLAG MET GLB-PILOT

Welke rol kunnen agrarische collectieven spelen in de uitvoering van het nieuwe GLB? De collectieven Noordlike Fryske Wâlden, Groningen West en Midden Groningen zoeken dat momenteel uit door gezamenlijk een pilot uit te voeren. Een belangrijk deel van hun onderzoek is de vraag hoe het collectief door inzet van haar gebiedskennis een zo goed mogelijk regionaal plan kan opstellen, zodat maatregelen van de ene boer die van andere, aangrenzende boeren versterken. Dit plan bestrijkt het hele werkgebied van het collectief en beperkt zich niet tot de gebieden waar nu mogelijkheden zijn voor agrarisch natuurbeheer.

Onder de naam 'Hoe? Zo!' voeren de drie noordelijke agrarische collectieven een pilot uit in opdracht van het ministerie van LNV. In de pilot onderzoeken ze onder andere hoe ze milieuverbeteringen kunnen doorvoeren op het gebied van waterkwaliteit en natuur en landschap. De pilot is een van zeven die onlangs in Nederland zijn gestart in de aanloop naar het GLB 2021 - 2027. Het doel van de zeven pilots is om ervaring op te doen met prestatiegerichte betalingen aan boeren in de aanloop naar de volgende GLB-periode.

SLIM

“In het nieuwe GLB komt binnen de directe betalingen naast een basispremie een vrijwillige eco-regeling. De nadruk ligt daarin op effectieve vergroening. Wij gaan in onze pilot uitzoeken hoe we dat zo slim mogelijk met zo min mogelijk administratieve lasten en regels kunnen aanpakken”, vertelt projectleider Wouter Rozendaal. “De wens van de boeren is dat de maatregelen effectief en praktisch uitvoerbaar zijn, het liefst met zo weinig mogelijk regels

en lastendruk. Daarbij kijken we specifiek naar de rol die collectieven hierin kunnen spelen.” Wat de collectieven met name onderzoeken is of ze boeren bereid vinden om tamelijk laagdrempelige maatregelen uit te voeren en hoe deze aan kunnen sluiten op het agrarisch natuurbeheer. En ook of ze met een extra beloning daar extra inspanningen voor willen leveren, als ze naast een vergoeding voor gemaakte kosten en gedeelde inkomsten een bonus krijgen voor maatregelen die afgestemd zijn op die van de burens.

ADVIES

De vereniging Noardlike Fryske Wâlden gaat ervaring met het nieuwe GLB opdoen in het kleinschalige coulisselandschap en het open weidevogellandschap. Collectief Groningen West doet dat voor dezelfde landschapstypes, in het aangrenzende Westerkwartier. Midden Groningen richt zich op het open akkerbouwgebied rond Uithuizen. De agrarische collectieven doen in de praktijk onderzoek. Eerder dit jaar hebben ze verschillende organisaties, zoals gemeenten, provincie, waterschap, terreinbeheerders en lokale natuur- en milieuorganisaties, bij elkaar gebracht om te komen tot verschillende gebiedsplannen. Het gaat om in totaal vijf plannen in de werkgebieden van de drie collectieven.

Een aantal actieve ondernemers in de vijf deelgebieden is vervolgens in een zogenoemde Boerendenktank gevraagd om over de aanpak van de pilot mee te denken. Hieruit zijn maatregelen naar voren gekomen zoals een kleinschaligheidstoelage en het toepassen van randenbeheer, slootbeheer en soortenrijk productiegroen. Maatregelen waarmee boeren in hun bedrijfsvoering uit de voeten kunnen en die een positief effect hebben op het milieu, klimaat, landschap of de biodiversiteit. Daarnaast ontwikkelen en testen de collectieven een eenvoudig puntensysteem waarmee de vergroeningsmaatregelen in de toekomst als onderdeel van het nieuwe landbouwbeleid beloond kunnen worden. Door te werken met zo'n puntensysteem wordt uitgezocht welke financiële prikkels nodig zijn om op bedrijfs- en gebiedsniveau de doelen te bereiken. In de volgende fase zijn bedrijfsplannen opgesteld met maatregelen die in 2020 worden uitgevoerd.

DEELGEBIEDSNIVEAU

De derde fase is dat de bedrijfsplannen op gebiedsniveau naast elkaar worden gelegd zodat de individuele maatregelen van de boeren elkaar kunnen versterken. Hierin worden maatregelen over de eigendomsgrenzen heen gecombineerd zodat er aaneengesloten netwerken ontstaan. Hierbij onderzoeken de drie collectieven tot het eind van dit jaar of dit echt zo werkt en hoe je dit met behulp van eerder genoemd puntensysteem extra kunt belonen.

MAATREGELN PER GEBIED

Voor elk gebied van de drie agrarische collectieven zijn verschillende maatregelen wenselijk. “Het kleinschalige coulisselandschap kenmerkt zich door de meerwaarde in biodiversiteit en het open akkerland door de hoge waarde van de productiegrond. De uitdaging voor de pilot zit in het verwaarden van de lokale verschillen,” zegt Janny Kooistra, projectleider van collectief Groningen Midden. Het gebied rondom Uithuizen is de kraamkamer van pootgoed en de aardappelteelt. “De vraag binnen de pilot voor het open akkergebied is dan ook: hoe kunnen we het grootschalig productielandschap vergroenen rekening houdend met de productie, bedrijfsvoering en het behouden van verdien capaciteit?”

BRONNEN VOOR BIODIVERSITEIT

In de Groninger en Friese coulisselandschappen wordt vooral gekeken naar een maatregel als het beheren van randen naast houtsingels door ze niet te bemesten en te vrijwaren van gewasbescherming. “Uitgangspunt is het versterken van bestaande bronnen voor biodiversiteit in en langs de singels, die je met maatregelen verder kunt versterken. Verder kijken we binnen de pilot naar het uitrijden van ruige mest ook buiten weidevogelgebieden en hoe we die in het zogenaamde ecoschema kunnen verwerken.” Na afloop van de pilot Hoe? Zo! gaat er een advies van het projectteam naar het koepelproject van de zeven samenwerkende pilots, die op haar beurt het ministerie, provincies en waterschappen adviseert die werken aan de Nederlandse uitwerking van het Brusselse beleid. Brussel zal uiteindelijk deze invulling moeten goedkeuren.

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Europees Landbouwfonds voor
Plattelandontwikkeling: Europa
investert in zijn platteland